

KÄINA LAHEL PESITSEVAD LINNUD

Allar P a d a r i

Mäe 3-4, Käina, Hiiumaa EE-3213

Käesolevas kirjutises on esitatud andmed Käina lahel pesitsevate lindude arvukusest aastatel 1966-1993. Kasutatud on Joann Kallase (kuni 1985. aastani) ja Allar Padari (alates 1986. aastast) vaatlusandmeid.

Nagu tabelist 1 näha, on Käina lahel oluliselt suurenenud hõbekajaka (20 aastaga 1 paarilt 94-le), kümnokk-luige ja merikajaka arvukus. Seevastu oluliselt on vähenenud naerukajaka (5700 paarilt 300-le), tuttpüti ja paljude rannaniitude linnuliikide arvukus.

26 aasta jooksul on Käina lahele tulnud pesitsema hõbe- ja merikajakas, ristpart, rääkspart, sõtkas ja roohabekas. Viimastel aastatel pole aga pesitsusajal kohatud sarvikpütti, tõmmuvaerast, täpikhuika, kivirullijat, tuttlõokest. Neist sarvikpütt oli paarkümmend aastat tagasi üsna arvukas.

Paljude linnuliikide arvukuse languse põhjuseks võib lugeda esiteks hõbe- ja merikajaka arvukuse järsku tõusu, teiseks aga inimtegevuse hoogustumist, ennekõige suurenenud saastamist.

1960. aastate algul asusid Käina lahele pesitsema tol ajal haruldused kümnokk-luik (1960. aastal) ja naaskelnokk (1962. aastal; esimene pesa leiti J. Kallase poolt 1964. aastal). Aastatel 1986, 1987, 1990 naaskelnokad Käina lahel ei pesitsenud. Mainitud aastatest esimesel ei nähtud neid lahel üldse, teisel aastal elutses seal 36-isendiline mittepesitsevate isendite salk, viimasel aastal vaadeldi aga samasugust 60-isendilist seltsingut. Aastate 1988 ja 1989 kohta puuduvad andmed.

Nagu jooniselt 1 näha, on kümnokk-luikede arvukus kasvanud suhteliselt ühtlaselt ning olnud viimastel aastatel üsna stabiilne, seevastu naaskelnokkade pesitsusaegne arvukus on olnud väga kõikuv.

Table 1. Käina lahel pesitsevate lindude arvukus paarides aastatel 1966-1993.
 Table 1. Breeding pairs in the Käina Bay in the period of 1966-1993.

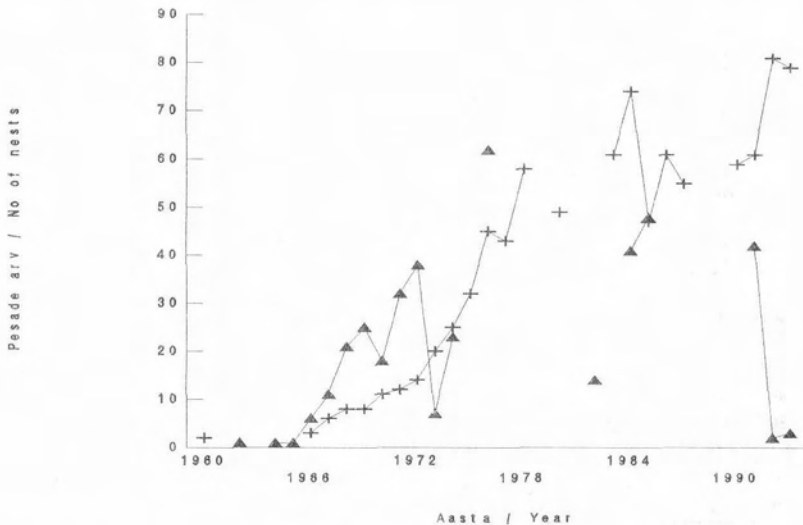
	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1985	1986	1987	1990	1991	1992	1993
PODCRI	81	99	119	95	104	88	79	21	37	34	17	4	14	5
PODAUR	27	23	40	33	26	26	24	-	-	-	-	-	-	-
BOTSTE	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	4	1
CYGOLO	3	6	8	8	11	12	14	47	61	55	59	61	81	79
ANSANS	10	10	17	22	30	26	38	64	32	62	16	57	35	31
TADTAD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	9
ANASTR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
ANAPLA	70	86	74	66	88	98	70	76	45	32	25	36	28	25
ANAACU	9	10	8	8	12	7	6	2	-	1	2	-	-	-
ANAQUE	21	20	23	20	17	22	20	3	4	1	1	1	2	1
ANACLY	17	22	23	33	30	26	27	8	3	4	7	2	10	4
AYTFER	49	40	48	59	39	35	42	38	20	40	17	11	42	13
AYTFUL	136	117	141	155	117	115	110	76	40	25	17	16	66	19
MELFUS	2	2	5	1	4	5	5	-	-	-	-	-	-	-
BUCCLA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
MERSER	1	1	1	4	1	8	5	11	2	1	2	1	-	-
MERMER	11	4	7	5	8	8	8	6	3	2	4	4	4	5
HALALB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
CIRAER	-	-	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1
PORANA	-	1	2	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
FULATR	35	22	32	34	33	41	43	10	5	1	12	1	4	-
HAEOST	9	18	17	21	21	19	22	9	14	10	5	6	9	5
RECAVO	6	11	21	25	18	32	38	48	-	-	-	42	2	3
CHAHIA	34	35	34	40	28	27	29	6	9	4	4	6	4	8
VANVAN	40	62	92	115	98	115	110	28	26	20	45	25	54	44

Tabel 1, järg / Table 1, cont.

	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1985	1986	1987	1990	1991	1992	1993
CALSCH	39	33	34	44	40	38	41	6	8	7	10	6	6	6
PHIPUG	23	17	21	32	20	22	19	7	10	11	2	15	-	1
LIMLIM	18	26	23	33	21	32	30	11	17	11	16	6	18	11
NUMARQ	-	1	1	2	1	2	1	2	3	2	2	1	2	2
TRITOT	49	59	57	99	89	96	90	53	50	26	23	11	17	17
TRIHYP	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
AREINT	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
LARMIN	1	13	12	5	-	-	6	17	4	7	4	1	3	-
LARRID	2500	4000	4500	4900	5000	5700	5000	3400	1600	1300	400	300	700	800
LARCAN	10	24	29	46	32	61	65	9	68	34	31	23	14	18
LARARG	-	-	-	-	1	1	1	36	40	35	75	94	70	60
LARMAR	-	-	-	-	-	-	-	7	10	7	10	11	14	19
STESPE	67	75	83	81	69	88	91	31	27	49	17	28	26	22
GALCRI	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
ALAARV	14	19	17	21	15	24	23	10	20	20	11	18	5	13
ANTPRA	18	16	15	27	16	15	10	4	4	4	4	5	4	2
MOTFLA	2	5	5	9	7	5	6	-	-	2	1	1	1	2
MOTTHU	-	1	-	1	-	1	1	-	-	1	-	1	-	1
MOTALB	2	4	3	4	5	8	3	1	9	9	2	2	-	1
ACRENO	5	22	13	16	7	12	18	9	?	15	20	11	27	41
ACRSCI	6	16	14	16	7	14	12	10	?	17	24	9	27	39
ACRARU	6	6	3	3	2	5	4	1	?	3	8	3	5	7
PANBIA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	12	2
CORNIX	1	1	2	1	3	2	3	2	3	3	3	3	2	4
EMBSCH	12	19	20	25	28	21	28	21	28	25	17	24	19	27

Breeding birds of the Käina Bay

Data on the breeding birds of the Käina Bay in 1966-1993 are analysed. There has been a considerable increase in the number of the Herring Gull, the Great Black-backed Gull and the Mute Swan, while the number of the Black-headed Gull, the Great Crested Grebe and many species of coastal meadows has decreased. The author considers intensive human impact (pollution) and considerable increase of the number of large-size gulls the major source of the changes observed in the bird community.

Joonis 1. Kühmnokk-luige ja naaskelnoka pesitsusarvukus paarides läbi aastate.

Fig. 1. Number of breeding pairs of the mute swan and the avocet.